

ΟΝΤΟΛΟΓΙΚΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ 'Η ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ;

Του κ. Διον. Ν. ΒΑΛΛΙΑΝΑΤΟΥ
M.Sc. Υγιεινής/Δημόσιας Υγείας και
Κοινωνικής Προστασίας
Ιατρού, Κοινωνιολόγου

Κάποτε, αν κάποιος έλεγε «αυτό το μέρος το έχω ξαναδεί» ή «αυτό το συμβάν το έχω ξαναζήσει» ή «είμαι σίγουρος ότι έχουμε ξαναϊδωθεί», χωρίς να υπήρχε η παραμικρή προϋπόθεση να είχε συμβεί πραγματικά κάτι τέτοιο, λέγαμε καλπάζουσα φαντασία *Daja nu* στην καλύτερη ή «τρελάθηκε ο άνθρωπος» στη χειρότερη.

Όμως οι νευροεπιστήμες (επιστήμες του εγκεφάλου), μετά τις σημαντικές ανακαλύψεις στο επίπεδο των νευροδιαβιβαστών και της ψυχικής υγείας, άρχισαν εδώ και καιρό ν' ασχολούνται και με άλλα «φαινόμενα» τα οποία έως πρόσφατα, παρέμεναν ανεξήγητα και προκαλούσαν έντονη διαφωνία μεταξύ των επιστημόνων.

Ένα από τα φαινόμενα αυτά είναι το «*Deja nu*», η αίσθηση δηλαδή αλλά και η άποψη του ατόμου ότι αυτό που ζει, το έχει ήδη ξαναζήσει.

Το σημείο σύγκρουσης μεταξύ των επιστημόνων ήταν, αν το φαινόμενο αυτό αποτελούσε τμήμα ενός κλινικού συμπτώματος που συνοδεύει την επιληψία του κροταφικού λοβού (Bancaud, Brunet - Bourgin, Chauvel, Halgren, 1994).

Οι θέσεις των επιστημόνων, τ' αποτελέσματα των ερευνών και οι στάσεις απέναντι στο συγκεκριμένο θέμα, διαφοροποιήθηκαν πολλές φορές ανάλογα με τις κλινικές μελέτες που πραγματοποιούνταν, τον πληθυσμό που συμμετείχε σ' αυτές, αλλά και την άποψη του ίδιου του ερευνητή απέναντι στο θέμα.

Παράλληλα, νέοι τομείς επιστημών όπως η νευροφιλοσοφία και η νευροθεολογία άρχισαν να αποτελούν τα νέα αντικείμενα έρευνας και ενδιαφέροντος των νευροεπιστημών, διευρύνοντας έτσι τα όρια εννοιών όπως ψυχή, θάνατος, μετενσάρκωση, μετά θάνατο ζωή, τα οποία δεν αποτελούν πλέον μόνο αντικείμενο της μεταφυσικής. Σε αυτούς τους τομείς της επιστήμης οι συγκεκριμένες έννοιες μελετώνται υπό το πρίσμα των νευρωνικών αναπαραστάσεων που δημιουργούνται στον εγκέφαλο καθώς το άτομο μελετά ή ασχολείται με τις συγκεκριμένες έννοιες.

Επίσης στον τομέα μελέτης των συγκεκριμένων επιστημών περιλαμβάνεται και ο εντοπισμός των συναισθηματικών αναμνήσεων- υπό μορφή εξαρτημένων αντανακλαστικών- που φέρουμε από τις προηγούμενες βιωματικές εμπειρίες μας. Οι νευροεπιστήμες

αναζητούν τις νέες οδούς που δημιουργούνται εντός του Κ.Ν.Σ., όταν το άτομο διαθέτει την γνώμη μιας μεταφυσικής εμπειρίας.

Η Νευροφιλοσοφία και η Νευροθεολογία καταρρίπτουν το άυλο (άνευ ύλης) των εννοιών, όπως Θεός, θείο, ψυχή, θάνατος, μετενσάρκωση, προηγούμενη γήινη εμπειρία, παρελθούσες μνήμες, βιωμένη συναισθηματική ανάμνηση και αποδεικνύουν το εγκεφαλικό τους εντοπισμό και την διερεύνηση τους, με αντικειμενικά νευροεπιστημονικά εργαλεία (Stanford Encyclopedia of Philosophy).

Έτσι η αναδρομή σε αναμνήσεις μας παρελθοντικής ζωής, τα συναισθήματα που είχε βιώσει το άτομο αλλά και οι εμπειρίες του, όχι μόνο εντοπίζονται σε συγκεκριμένες εγκεφαλικές δομές, αλλά και προκαλούν εξειδικευμένες δραστηριότητες του Κ.Ν.Σ., οι οποίες μπορούν να διερευνηθούν με συγκεκριμένες μεθόδους, όπως τα Γνωστικά Προκλητά Μαγνητικά Πεδία. Η ανάμνηση μιας συγκεκριμένης κίνησης που το άτομο φέρει από το μακρινό παρελθόν του, εντοπίζεται σε συγκεκριμένη περιοχή του εγκεφάλου και εκλύει την ίδια κυματομορφή από τον πρόσθιο μετωπιαίο λοβό (Facco, Munaei, Gallo, Volpin, Behr, Baratto, & Giron, 2002).

Λίγα χρόνια πριν η ηλεκτροφυσιολογία με τη μέθοδο των Γνωστικών Προκλητών Μαγνητικών Πεδίων, απέδειξε ότι το φαινόμενο déjà vu δε συνδέεται με επιληψία ή κάποια άλλη πάθηση του Κεντρικού Νευρικού Συστήματος, αλλά αποτελεί τμήμα του δικτύου μνήμης που εδράζει στο αρχαιοχιτώνιο, το πρωτόγονο και βασικό δηλαδή τμήμα του μεταιχμιακού συστήματος του εγκεφάλου (Maril, Simons, Mitchell, Schwartz, Schacter, 2002. Bartolomei, Barbeau, Gavaret, Guye, Mc Gonigal, Regis, Chauvel, 2004).

Είναι επίσης γνωστό, ότι τις δομές του αρχαιοχιτωνίου του εγκεφάλου, αποτελούν τα αμύγδαλα και ο ιππόκαμπος βασικές εγκεφαλικές περιοχές αποθήκευσης της οπτικο-χωρικής μνήμης, της ανάμνησης και της κίνησης μέσα στο χώρο, των συναισθηματικών αναμνήσεων, αλλά και της ακουστικής μνήμης.

Από τις βασικές μας γνώσεις στη νευροανατομία και νευροφυσιολογία, γνωρίζουμε ότι όλα τα προαναφερόμενα είδη μνήμης, σχετίζονται με το ακουστικό και αιθουσαίο σύστημα, τα οποία με τη σειρά τους μεταβιβάζουν τις πληροφορίες από τα ερεθίσματα που έλαβαν στο θάλαμο, ο οποίος με τη σειρά του τα μεταβιβάζει στον ιππόκαμπο και στ' αμύγδαλα προκειμένου να «τροποποιηθούν» σε μνήμη, ανάμνηση και γνώση του περιβάλλοντος. Οπότε χρησιμοποιώντας αυτές τις αναμνήσεις από το αρχαιοχιτώνιο, το άτομο μπορεί να βιώνει, ν' αντιδρά, να συμπεριφέρεται, να αισθάνεται και να επικοινωνεί. Ο διαχωρισμός αρχαιοχιτώνιο ανήκει στον Paul MacLean έναν από τους πλέον διάσημους νευροεπιστήμονες, ο οποίος διαχώρισε τον εγκέφαλο σε τρία τμήματα, αποδίδοντας στο κάθε τμήμα μια διαφορετική λειτουργία αλλά και μια εξειδικευμένη δυνατότητα συνέχειας μεταξύ παρελθόντος και μέλλοντος. Με αυτήν την έννοια, ο διαχωρισμός του MacLean μπορεί να χαρακτηριστεί ως μεταφυσικός. Για αυτό άλλωστε και ο τριαδικός διαχωρισμός του εγκεφάλου σε αρχαιοχιτώνιο, παλαιοχιτώνιο, και νεοχιτώνιο, θεωρείται από τις πιο σημαντικές μεταφυσικές κατηγοριοποιήσεις των νευροεπιστημών.

Στο αρχαιοχιτώνιο, ο Paul MacLean εντοπίζει τις αρχέγονες συναισθηματικές εμπειρίες και αναμνήσεις του ατόμου και αυτά που φέρει μαζί του ως παρελθοντικά βιώματα.

Στο παλαιοχιτώνιο, εντοπίζονται οι φοβίες και τα δυσάρεστα συναισθήματα πόνου και θυμού από το παρελθόν, όπως επίσης και τα ευχάριστα συναισθήματα.

Απεβίωσε ο Ηλ. Ι. ΚΟΡΔΑΣ

Η Επιστημονική Κοινότητα των Περιφερειολόγων από τον παρελθόντα μήνα Απρίλιο κατέστη πτωχότερη με τον αδόκητο θάνατο του Ηλία Ιωάν. ΚΟΡΔΑ.

Ο εκλιπών γόνος επιφανούς Οικογένειας είχε γεννηθεί το έτος 1949 και εκ των πρώτων ετών της νεότητάς του επέδειξε σπάνιο ήθος, αρετές και ποικίλλες ικανότητες.

Πολύγλωσσος (αγγλικά, γαλλικά, ισπανικά, ιταλικά) έλαβε κατ' αρχάς το Δίπλωμα του Αρχιτέκτονος Μηχανικού. Συνέχισε με ιδιαίτερη επιτυχία Μεταπτυχιακές Σπουδές (MSc) στην Ελλάδα, στην Γερμανία και στην Ιταλία και επρόκειτο να υποστηρίξει τον προσεχή Ιούνιο την Διδακτορική του Διατριβή στο Τ.Ο.Π.Α./Π.Π.Κ.Π.Ε. με θέμα: «Περιφερειακές επιπτώσεις προερχόμενες από μεγάλα ενεργειακά έργα. Θεωρητική και θεσμική προσέγγιση». Το θέμα της εν λόγω Διατριβής θα του παρείχε την δυνατότητα καταγραφής και αξιολόγησης και της μακράς του εμπειρίας ως Στελέχους της Δ.Ε.Η.

Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος και οι Συνεργάτες της ΕΠ.Α.Τ.Α.Π.Α. εκφράζουν την βαθεία τους λύπη για τον αδόκητο θάνατό του και τα ειλικρινή συλλυπητήριά τους προς τους Συγγενείς και προς όλους εκείνους, οι οποίοι είχαν συνεργασθεί μαζί του.

Το νεοχιτώνιο ή νεοφλοιός, περιλαμβάνει όλες τις νέες εμπειρίες του ατόμου, καθώς και την επεξεργασία όλων των νέων ερεθισμάτων που δέχεται από το περιβάλλον (Lambert, 2003).

Εδώ και αρκετό καιρό η ιατρική κοινότητα μαθαίνει καθημερινώς τα καινούργια επιτεύγματα της πολύχρονης έρευνας - ανάλυσης του DNA που πραγματικά ξαφνιάζει.

Ο Α. Hudspeth το 1985 αναφέρει ότι όπως έχει αποδειχθεί από έρευνες της Βιογενετικής, τα γονίδια του ακουστικού και του αιθουσαίου συστήματος καθώς και του αρχέγονου τμήματος του εγκεφάλου, μεταβιβάζονται μέσω του DNA από γενιά σε γενιά μεταφέροντας με τον τρόπο αυτό, όχι μόνο χαρακτηριστικά ή ασθένειες, αλλά και κάτι πολύ πιο σημαντικό όπως αναμνήσεις και τρόπο ζωής.

Επίσης σε μελέτες που έχουν γίνει σε παιδιά προσχολικής ηλικίας έχει αποδειχθεί ότι το κάθε παιδί, δημιουργεί μόνο του το χώρο παιχνιδιού, τον «χώρο δημιουργικής φαντασίας», όπου διαλέγει τα πράγματα που του χρειάζονται για να ζήσει την «ευχαρίστηση» που θα του δώσει την ευκαιρία να ξαναβρεθεί σε γνώριμο περιβάλλον. Δεν είναι τυχαίο ότι άλλο παιδάκι διαλέγει σπαθιά, άλλο εργαλεία, άλλο κάποιο μουσικό όργανο κ.λπ.. Όταν παίζει μ' αυτά, είναι πολύ ήρεμο «στον κόσμο του» και ευχαριστημένο γιατί είναι κάτι που το ξέρει καλά χωρίς να έχει το άγχος του «άγνωστου». Το ίδιο βέβαια συνεχίζει και τις επόμενες φορές που θα δοθεί η ευκαιρία να επικοινωνήσει με τον «εαυτό του». Είμαι σίγουρος χωρίς να έχει αποδειχθεί ακόμα, ότι το ίδιο πρόσωπο έχει ζήσει ξανά στο επίγειο διάστημα, με προϋποθέσεις όμως που προσαρμόζονται και αναδεικνύονται ανάλογα με την χρονική περίοδο ή τις συνθήκες που ζει.